

Justitiedepartementet

Yttrande över remiss - Nya regler om utländska föräldraskap och adoption i vissa fall SOU 2021:56

Eskilstuna kommun har valt att lyfta och ge synpunkter från valda delar i utredningen.

Eskilstuna kommun välkomnar de ändringar som föreslås i lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor och i lagen (1979:1001) om erkännande av nordiska faderskapsavgöranden samt förslagen om namnändring. Lagarna skulle, med de föreslagna ändringarna, bli mer inkluderande och jämlika.

Vidare ser Eskilstuna kommun det som positivt att underlätta utländska föräldraskap för den kvinna med internationell anknytning i ett samkönat par som inte har fött barnet. En ändrad lagstiftning skulle även främja möjligheten att flytta mellan länder, vilket främjar med den fria rörligheten inom EU.

Gällande surrogatarrangemang finns det inte någon samsyn internationellt i frågan om det bör vara tillåtet att bli förälder genom ett surrogatarrangemang eller inte. I svensk rätt finns det inga regler om surrogatarrangemang och det är inte tillåtet att genomföra surrogatmoderskap i svensk hälso- och sjukvård. Nuvarande lagstiftning innebär alltså att tilltänkta fäder och tilltänkta mödrar behandlas olika.

Eftersom det i Sverige inte är tillåtet att genomföra surrogatmoderskap i svensk hälso- och sjukvård menar utredningen att den reglering som föreslås inte ska uppmuntra till kringgående av föräldraskapens regler om föräldraskap eller till surrogatarrangemang i utlandet.

Utredningen har inte för avsikt att med en förändrad lagstiftning förenkla föräldraskap genom surrogatarrangemang. Dock menar Eskilstuna kommun att det finns en risk för detta. Utredningen konstaterar att barn födda i utlandet genom surrogatarrangemang som sedan kommit till Sverige tydligt har ökat. Syftet med att skapa ett mer jämlikt föräldraskap i internationella förhållanden hamnar i konflikt med ett jämställdhetsperspektiv utifrån kvinnors rätt till en reproduktiv hälsa. Även barnrättsperspektivet hamnar i konflikt i de fall då de tilltänkta föräldrarna av någon anledning ångrar sig.

En lagreglering gällande surrogatarrangemang skulle underlätta för professionen på familjerätten eftersom det skulle innebära en tydlighet och förutsägbarhet i handläggningen. Trots det anser Eskilstuna kommun att det i förlängningen inte bör genomföras en lagändring eftersom det i praktiken strider mot det jämställdhetspolitiska delmålet 5, där jämställd hälsa innefattar reproduktiv hälsa.

§ 216

Svar på remiss - Nya regler om utländska föräldraskap och adoption i vissa fall - SOU 2021:56 (KSKF/2021:221)

Beslut

1. Kommunledningskontorets förslag till yttrande antas som Eskilstuna kommuns yttrande över remissen av SOU 2021:56 Nya regler om utländska föräldraskap och adoption i vissa fall.

Deltar ej

Stefan Krstic (L) deltar inte i beslutet.

Särskilt yttrande

Stefan Krstic (L) lämnar in ett särskilt yttrande (bilaga A).

Ärendebeskrivning

Regeringen beslutade den 27 februari 2020 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att överväga utökade möjligheter att göra utländska föräldraskap gällande i Sverige. Syftet var att åstadkomma en mer ändamålsenlig, jämlik och modern reglering om föräldraskap i internationella förhållanden. Eskilstuna kommun har fått möjlighet att yttra sig över utredningen (SOU 2021:56). Remissvaret ska ha kommit in till Justitiedepartementet senast den 26 oktober 2021.

Utredningens uppdrag har varit att se över reglerna om rättsliga föräldraskap till barn i internationella situationer. Uppdraget har huvudsakligen varit uppdelat på tre delfrågor. I uppdraget har ingått att:

- ta ställning till hur den kvinna i en samkönad relation, som inte har fött det barn som frågan om föräldraskapet avser och som enligt utländsk lag eller en utländsk fastställelse anses vara barnets förälder, ska kunna anses vara barnets förälder även efter att ha flyttat till Sverige,
- överväga att införa regler om utländska moderskap för en kvinna som inte har fött barnet och som inte heller är gift eller sambo med den som har fött barnet, genom att kvinnan som anses vara barnets mor omedelbart på grund av utländsk lag kan anses vara barnets mor även i Sverige, samt om det bör införas regler för att erkänna ett sådant utländskt moderskap när det har fastställts genom dom eller bekräftelse,
- överväga att införa en lagreglering som gör det möjligt för en tilltänkt förälder att bli rättslig förälder till ett barn i Sverige som har tillkommit efter ett surrogatarrangemang i utlandet, när detta krävs med hänsyn till barnets rätt till privatliv och barnets bästa.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunledningskontoret välkomnar de ändringar som föreslås i lagen (1985:367) om internationella faderskapsfrågor och i lagen (1979:1001) om erkännande av nordiska faderskapsavgöranden samt förslagen om namnändring. Lagarna skulle, med de föreslagna ändringarna, bli mer inkluderande och jämlika. Dock är kommunledningskontoret kritiska till förslaget om lagregleringen avseende surrogatarrangemang. Trots att lagreglering skulle underlätta för professionen på familjerätten anser kommunledningskontoret att det i förlängningen inte bör genomföras en lagändring eftersom det i praktiken strider mot det jämställdhetspolitiska delmålet 5, där jämställd hälsa innefattar reproduktiv hälsa.

Yrkanden

Jimmy Jansson (S) yrkar bifall till kommunledningskontorets förslag till beslut.

Beslutet skickas till:

Regeringskansliet, Justitiedepartementet
Socialnämnden